Αντιπροσωπεία ηγουμένων και οικιστών των Ιερών Μονών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας πραγματοποιήσαν προσκύνημα σε πανχριστιανικά ιερά σεβάσματα της Αιγύπτου

Από 25 Μαρτίου έως 1 Απριλίου 2021, με την ευλογία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κυρίλλου και του Μακαριωτάτου Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονουφρίου και έπειτα από πρόσκληση του Αγιωτάτου Πατριάρχη των Κοπτών Θεοδώρου Β΄ αντιπροσωπεία ηγουμένων και οικιστών των Ιερών Μονών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας μετέβη στην Αίγυπτο.

Την αντιπροσωπεία συναποτελούσαν οι κάτωθι:

· Καθηγούμενος της Σβιατογκόρσκαγια Λαύρας Κοιμήσεως της Θεοτόκου μητροπολίτης Σβιατογκόρσκι Αρσένιος (επικεφαλής της αντιπροσωπείας),

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Γενεθλίου της Θεοτόκου επίσκοπος Γκοστομέλ Τύχων,

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Νιέζιν επίσκοπος Λάνταν Θεοδόσιος,

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής του Αγίου Κυρίλλου Κιέβου αρχιμανδρίτης Βαρλαάμ Οζιμόκ,

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού Τσαρτορίισκ αρχιμανδρίτης Βλαδίμηρος Γκαπονιούκ,

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Αναστάσεως του Κυρίου Ούζγκοροντ αριχμανδρίτης Μάρκος Κουστάν,

· Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγίου Νικολάου του χωριού Χολμόφκα της περιοχής Μπαχτσισαράι ιερομόναχος Βαρνάβας Σκουρντόντα,

· Οικιστές της Σβιατογκόρσκαγια Λαύρας Κοιμήσεως της Θεοτόκου αρχιμανδρίτης Λάζαρος Τερέσενκο και ιερομόναχος Ιωσήφ Γκεοργκίτσα,

· Οικιστές της Λαύρας Κοιμήσεως της Θεοτόκου των Σπηλαίων του Κιέβου αρχιμανδρίτης Αγάθων Οπανασένκο και ιερομόναχος Θεόφιλος Κοσοβένκο,

· Διευθυντής της βιβλιοθήκης της Θεολογικής Ακαδημίας και της Ιερατικής Σχολής Κιέβου αρχιμανδρίτης Δαμασκηνός Λέμπεντ,

· Οικιστής της Ιεράς Σκήτεως Αγίου Πνεύματος της Λαύρας Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ποτσάγεφ ηγούμενος Ερμογένης Μέλνικ,

· Αντιπρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας πρωθιερέας Νικόλαος Ντανιλέβιτς.

Την αντιπροσωπεία συνόδευσαν ο γραμματέας του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων (ΤΕΕΣ) του Πατριαρχείου Μόσχας επί διαχριστιανικών υποθέσεων, γραμματέας της Επιτροπής Διαλόγου μεταξύ της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Κοπτικής Εκκλησίας ιερομόναχος Στέφανος Ιγκούμνοφ, ο εκπρόσωπος της Κοπτικής Εκκλησίας στη Ρωσία ιερομόναχος Νταούντ ελ Αντόνι και ο εκπρόσωπος του Πατριαρχείου των Κοπτών Δρ. Αντόν Μιλάντ.

Σκοπός της επισκέψεως ήταν το προσκύνημα στα πανχριστιανικά ιερά σεβάσματα της Αιγύπτου και η ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των αντιπροσώπων του ουκρανικού και του κοπτικού μοναχισμού στο πλαίσιο της δράσεως της Επιτροπής Διαλόγου μεταξύ της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Κοπτικής Εκκλησίας.

Στις 25 Μαρτίου η αντιπροσωπεία αφίχθη στο Κάιρο. Με την ευλογία του Πατριάρχη των Κοπτών Θεοδώρου Β΄ τους προσκεκλημένους υποδέχθηκε στο αεροδρόμιο ο μητροπολίτης Νταμιέτα και Καφρ-ας-Σεΐχ Μάρκος, ο οποίος και συνόδευσε την αντιπροσωπεία κατά τη διάρκεια όλου του ταξιδιού.

Η πρώτη στάση της αντιπροσωπείας ήταν στην Ιερά Μονή Αγίας Μάρτυρος Δαμιανής στην βόρεια Αίγυπτο. Το μοναστήρι αυτό ιδρύθηκε στο ίδιο σημείο, όπου στα τέλη του 3^{ου} – αρχές του 4^{ου} αιώνα διήγε μοναχικό βίο η Αγία Δαμιανή μαζί με σαράντα παρθένες, οι οποίες δόξασαν τον Θεό με το μαρτυρικό τους αίμα. Η Δαμιανή καταγόταν από ευγενείς γονείς. Ο πατέρας της υπήρξε κυβερνήτης της ρωμαϊκής επαρχίας της Βορείου Αιγύπτου και την ανέθρεψε με χριστιανική πίστη. Όταν έφθασε σε ηλικία γάμου, αρνήθηκε να παντρευτεί, και παρακάλεσε τον πατέρα της να της εξασφαλίσει οίκημα μακράν της πόλεως, όπου θα μπορούσε να διάγει βίο εξ ολοκλήρου αφιερωμένο στον Θεό. Μαζί της εγκαταστάθηκαν άλλες σαράντα παρθένες. Με την ευλογία του οικείου επισκόπου, σε εκείνο τον τόπο ιδρύθηκε η μονή των παρθένων, της οποίας καθηγουμένη αναδείχθηκε η Δαμιανή. Το ιερό αυτό καθίδρυμα θεωρείται ως η πρώτη ανά τον χριστιανικό κόσμο γυναικεία μονή.

Στις αρχές του 4^{ου} αι. ο αυτοκράτορας Διοκλητιανός εξαπέλυσε διωγμούς, κατά τους οποίους ο πατέρας της Δαμιανής, Μάρκος, αρνήθηκε τον Χριστό και θυσίασε στα είδωλα. Για την πράξη του αυτή η κόρη του τον έκανε να ντραπεί λέγοντας πως θα ήταν καλύτερα να πεθάνει ως μάρτυρας του Χριστού, παρά να ζήσει επί γης ως υπηρέτης του σατανά. Αντλώντας δύναμη από αυτά τα λόγια, ο Μάρκος παρουσιάστηκε στον ίδιο τον αυτοκράτορα και ομολόγησε ανοικτά ότι είναι χριστιανός με αποτέλεσμα να αποκεφαλισθεί. Όταν μάλιστα ο Διοκλητιανός έμαθε ότι ήταν η κόρη του Μάρκου, που τον ενέπνευσε στη μαρτυρική θυσία, απέστειλε στη μονή της Δαμιανής εκατό στρατιώτες. Παρά τις απειλές και αναρίθμητα βασανιστήρια, που υπέστη η Αγία, δεν αρνήθηκε τον Χριστό και κάθε φορά εμφανιζόταν άγγελος Κυρίου, ο οποίος θεράπευε τις πληγές της. Πολλοί στρατιώτες εμπνεύσθηκαν από τον μαρτυρικό της αγώνα και το κήρυγμα και στράφηκαν και οι ίδιοι στον Χριστό. Στο τέλος η Δαμιανή και οι σαράντα παρθένες αποκεφαλίσθηκαν. Σύντομα οι Αιγύπτιοι χριστιανοί ανακάλυψαν τα άφθαρτα σώματά τους και τα ενταφίασαν με τιμές.

Οι προσκυνητές από την Ουκρανία προσκύνησαν τον τάφο των Αγίων Μαρτύρων και έψαλαν το Μεγαλυνάριό τους. Επίσης επισκέφθηκαν και άλλα σεβάσματα της Μονής και οικοδομήματα, που ευρίσκονται στον χώρο της, στα οποία συγκαταλέγονται και δύο ναοί, οι οποίοι ανεγέρθηκαν τον 4ο αι. από την Αγία Ισαπόστολο βασιλομήτορα Ελένη, κατά την επίσκεψή της στην Αίγυπτο, ακριβώς σ' εκείνο το σημείο, όπου μαρτύρησε η Αγία Δαμιανή. Στον έναν από τους ναούς αυτούς βρίσκεται μικρών διαστάσεων βαπτιστήριο, που χρονολογείται από τον 4ο αι. και αποδεικνύει ότι από εκείνη ήδη την εποχή στη χριστιανική Εκκλησία εφαρμοζόταν η πρακτική του νηπιοβαπτισμού. Στην κεντρική εικόνα της Μονής οι Μάρτυρες απεικονίζονται να φορούν όχι το μοναχικό σχήμα, αλλά λευκές ενδυμασίες, που συμβολίζουν τη σωφροσύνη και την αγνότητα, διότι, όπως ήδη επισημάνθηκε, υπήρξε η πρώτη χριστιανική μονή, όπου γίνονταν δεκτές κυρίως παρθένες. Οι φιλοξενούμενοι επισκέφθηκαν επίσης την αγροτική μονάδα της Μονής και τα εργαστήρια, όπου διακονούν οι σύγχρονες οικίστριες. Στο καθολικό τα μέλη της αντιπροσωπείας ασπάσθηκαν τα τίμια λείψανα των παρθενομαρτύρων.

Την ίδια ημέρα η αντιπροσωπεία επισκέφθηκε την πόλη Σάχα, η οποία ευρίσκεται πλησίον της Μονής της Αγίας Δαμιανής. Σ' εκείνο τον τόπο έκανε μια εκ των πρώτων στάσεων της η Αγία Οικογένεια στην πορεία της προς την Αίγυπτο. Όπως είναι γνωστό από το ίδιο το Ευαγγέλιο, η Παναγία Θεοτόκος, ο Άγιος Ιωσήφ ο Μνήστωρ και το Θείο Βρέφος ο Χριστός, για να γλιτώσουν από τις διώξεις του Ηρώδη, αναγκάσθηκαν να διαφύγουν στην Αίγυπτο, όπου κρύβονταν επί τρία και περισσότερα χρόνια. Αρχικά, πορεύονταν στον βορρά της χερσονήσου του Σινά και στη συνέχεια, μέσω του δέλτα του Νείλου, όπου και έκαναν στάση στον οικισμό Σαχά. Σε αντιδιαστολή προς τις άλλες παρόμοιες στάσεις (συνολικά αριθμούνται δεκαοκτώ), όπου, σύμφωνα με την παράδοση, η Αγία Οικογένεια εύρισκε θερμή υποδοχή από ντόπιους κατοίκους, εδώ δεν βρήκε, διότι κανείς ούτε νερό δεν προσέφερε στους Οδοιπόρους. Αλλά το Θείο Βρέφος και η Παναγία έδειξαν θαύμα: ταλαιπωρημένη από την οδοιπορία η Μαρία, η Οποία για το μεγαλύτερο μέρος του ταξιδιού κρατούσε τον Σωτήρα στην αγκαλιά Της, Τον ακούμπησε στην πετρώδη γη, από όπου ανέβλυσε πηγή. Από το άγγιγμα επίσης διασώζεται στην πέτρα το αποτύπωμα του πέλματος του Θείου Βρέφους, που φυλάσσεται ευλαβώς από τους Αιγύπτιους χριστιανούς και φιλοξενείται σήμερα στον κοπτικό ναό, που οικοδομήθηκε σε αυτό το σημείο προς τιμήν της Παναγίας. Οι προσκυνητές από την Ουκρανία ασπάσθηκαν το μεγάλο ιερό κειμήλιο. Ο μητροπολίτης Σβιατογκόρσκι Αρσένιος παρέδωσε ως δώρο στο ναό μια εικόνα, στην οποία απεικονίζεται το αποτύπωμα του πέλματος της Παναγίας στο Ποτσάγεφ, επισημαίνοντας ότι το ιστορικό αυτού του θαυμάσιου γεγονότος θυμίζει έντονα όσα συνέβησαν προ δύο χιλιάδων ετών στη γη της Αιγύπτου.

Το πρωί, στις 26 Μαρτίου, η αντιπροσωπεία επισκέφθηκε τη μονή του Αγίου Μηνά Κοτουάν, που ευρίσκεται στην έρημη Μαριότ, πλησίον της Αλεξανδρείας. Πρόκειται για μια σύγχρονη Μονή της Κοπτικής Εκκλησίας και κτίστηκε στον τόπο, όπου από τον 4ο αι. υπήρχε ναός, αφιερωμένος σε αυτόν τον Άγιο. Ο Άγιος Μηνάς είναι σήμερα ένας από τους πλέον αγαπητούς από τον κοπτικό λαό ουρανίους προστάτες: το όνομά του δίδουν στα παιδιά κατά τη βάπτιση και στους μοναχούς κατά την μοναχική κουρά, προς τιμήν αυτού του Αγίου αναγείρουν ενοριακούς ναούς. Κάποτε η λατρεία του, ως ενός από τους πρώτους χριστιανούς μάρτυρες, ήταν ιδιαιτέρως διαδεδομένη και στις γαίες της ιστορικής Ρωσίας, συμπεριλαμβανομένων και των ορίων της σημερινής Ουκρανίας.

Οι φιλοξενούμενοι έτυχαν θερμής υποδοχής από την αδελφότητα της Μονής με επικεφαλής τον

ηγούμενο επίσκοπο Κύριλλο. Η αντιπροσωπεία ασπάσθηκε τα τίμια λείψανα του Μεγαλομάρτυρος και άλλα ιερά κειμήλια της Μονής, ανάμεσα στα οποία τα φυλασσόμενα στο Καθολικό τμήματα τιμίων λειψάνων του Αγίου Αποστόλου Μάρκου και πολλών κοινών χριστιανών Αγίων των πρώτων αιώνων. Κατά παράκληση του ηγουμένου και της αδελφότητας ο μητροπολίτης Αρσένιος υπέγραψε το βιβλίο επισήμων επισκεπτών της Μονής. Εν κατακλείδι οι προσκεκλημένοι μετέβησαν στον ευρισκόμενο στο μοναστήρι τάφο ενός εκ των κορυφαίων Κοπτών Πατριαρχών, του Κυρίλλου ΣΤ΄ (1959–1971), ο οποίος τιμάται πλέον ως Άγιος αυτής της Εκκλησίας, καθώς και τα ερείπια μιας αρχαίας πόλεως πλησίον της Μονής, φερώνυμης του Μεγαλομάρτυρος Μηνά (Αμπού Μηνά), όπου και ανηγέρθη κάποτε ο πρώτος εκ των αφιερωμένων σε αυτόν ναός και τοποθετήθηκαν τα τίμια λείψανά του.

Την ίδια ημέρα η αντιπροσωπεία της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας κατευθύνθηκε στην Έρημο της Νιτρίας (Wadi al-Natrun), γενέτειρα του χριστιανικού μοναχισμού.

Πρώτο μοναστήρι, το οποίο επισκέφθηκε η αντιπροσωπεία στην Έρημο της Νιτρίας ήταν η Μονή του Οσίου Μακαρίου του Μεγάλου, η ιστορία της οποίας χρονολογείται από το 360 μ.Χ. Στις ημέρες μας ασκούνται εκεί περίπου εκατό σαράντα αδελφοί. Εδώ ακριβώς ήταν, όπου ο Όσιος Μακάριος κοιμήθηκε οσιακά.

Οι φιλοξενούμενοι από την Ουκρανία ασπάσθηκαν τα τίμια λείψανα ενός εκ των ιδρυτών του αιγυπτιακού και εν γένει του χριστιανικού μοναχισμού, δύο άλλων Αγίων γερόντων, οι οποίοι ασκήτεψαν εκεί αργότερα, επίσης έχοντας στο αγγελικό του σχήμα και αυτοί το όνομα του Μακαρίου, καθώς και τα άφθαρτα λείψανα των Οσίων Παφνουτίου του Μεγάλου και Ποιμένος του Μεγάλου και τα τίμια λείψανα του Προφήτη Ελισαίου και του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου.

Στη Μονή του Οσίου Μακαρίου επίσης φυλάσσονται τεθησαυρισμένα τα τίμια λείψανα του Οσίου Ιωάννη του Κολοβού και των πενήντα ενός μαρτύρων, οι οποίοι έζησαν τον 5^{ο} αι. Οι σαράντα εννέα εξ αυτών ήσαν αδελφοί της Μονής και μαζί με τον ηγούμενό τους οικειοθελώς αρνήθηκαν να διαφύγουν από τούς βαρβάρους, οι οποίοι επιτέθηκαν στη Μονή και επέλεξαν τον θάνατο υπέρ Χριστού. Μαζί τους μαρτύρησαν και δύο λαϊκοί. Ήταν οι ευρισκόμενοι τότε πλησίον προσκυνητές από την Κωνσταντινούπολη, δηλαδή ένας άρχοντας της αυτοκρατορικής αυλής με τον εννιάχρονο υιό του. Κατά την παράδοση, το παιδί αφού θεώρησε θαυμασίως τους αγγέλους, οι οποίοι κατέβηκαν από τον ουρανό και εναπόθεσαν στους μάρτυρες λαμπρά στεφάνια, επιθύμησε να συμμετάσχει στον ίδιο αγώνα και προέτρεψε τον πατέρα του να εισέλθουν στη Μονή για να γίνουν κοινωνοί της μοίρας των μαρτύρων. Ενώπιον των λειψάνων των πενήντα ενός μαρτύρων σε διάφορες εποχές συνέβησαν πολυάριθμα περιστατικά θαυματουργής ιάσεως των προσευχομένων πλησίον των μοναχών και λοιπών πιστών.

Η αντιπροσωπεία ξεναγήθηκε στη μοναστηριακή βιβλιοθήκη – φυλακτήριο χιλιάδων αρχαίων χειρογράφων των μοναχών της Ερήμου της Νιτρίας. Ο μητροπολίτης Αρσένιος και τα μέλη της αντιπροσωπείας συναντήθηκαν και συνομίλησαν με τους αδελφούς της Μονής (ο ηγούμενος της

Μονής επίσκοπος Επιφάνιος χάθηκε τραγικά το 2018).

Ιδίως αξιοσημείωτη κατέστη η μετάβαση της αντιπροσωπείας στην πλησίον της Μονής περίφημης περιοχής της Σκήτεως, όπου ασκήτεψαν οι πρώτοι ανά τον κόσμο χριστιανοί μοναχοί-ερημίτες. Όπως είναι γνωστό, το τυπικό, που συντάχθηκε από τον Όσιο Μακάριο, είχε ερημιτικό-κοινοβιακό χαρακτήρα και προοριζόταν για τους κατοικούντες στην Έρημο της Νιτρίας και της Σκήτεως, οι οποίοι τον περισσότερο χρόνο διήγαν μονήρη βίο και συγκεντρώνονταν μόνον κατά τα Σαββατοκύριακα για κοινή προσευχή και τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Αργότερα, η λέξη «Σκήτη» υιοθετήθηκε από πολλές γλώσσες του κόσμου για να καταστεί προσηγορική. Σε ένα από τα ερημικά κελιά οι προσκυνητές συναντήθηκαν με έναν από τους σύγχρονες αναχωρητές, τον 92χρονο μοναχό αββά Μηνά.

Στις 27 Μαρτίου η αντιπροσωπεία επισκέφθηκε και άλλα ιερά καθιδρύματα της Ερήμου της Νιτρίας, δηλαδή τη Μονή των Ρωμαίων (Αλ Μπαραμούς), των Σύρων (Αλ Σουριάν) και του Οσίου Παϊσίου του Μεγάλου (Άνμπα Μπισόι).

Η Μονή των Ρωμαίων ιδρύθηκε περίπου το 335 από τον Όσιο Μακάριο τον Μέγα και είναι η πρώτη ανδρώα μονή ανά τον χριστιανικό κόσμο. Προσέλαβε την επωνυμία του σε ανάμνηση των αγώνων των υπό την καθοδήγηση αυτού του μεγάλου ασκητή υιών του Ρωμαίου αυτοκράτορα Ουαλεντιανού Μαξίμου και Δομετίου. Σήμερα στο ιερό αυτό καθίδρυμα ασκούνται περισσότεροι από εκατό μοναχοί. Οι προσκυνητές ασπάσθηκαν τα τίμια λείψανα των πάλαι ποτέ αγωνισαμένων εδώ ερημιτών πατέρων, του Οσίου Μωυσέως του Αιθίοπα και του Οσίου Ισιδώρου. Στο μοναστήρι τιμάται ιδιαιτέρως ο Όσιος Αρσένιος ο Μέγας, ο οποίος κάποτε ασκήτεψε εδώ. Αν και ήταν εξέχων άρχων της αυτοκρατορικής Αυλής, διδάσκαλος των τέκνων του βασιλέα, εγκατέλειψε την κοσμική δόξα και απομονώθηκε στην αιγυπτιακή έρημο για να αφιερωθεί στον μοναχικό αγώνα. Στο απόμακρο τμήμα του παλαιού καθολικού της Μονής των Ρωμαίων σώζεται στύλος, πίσω από τον οποίο με ταπείνωση στεκόταν και προσευχόταν ο Όσιος Αρσένιος, του οποίου για μεγάλο διάστημα παρέμεινε άγνωστη η προέλευση από τους λοιπούς αδελφούς. Στη συνέχεια αναδείχθηκε σε έναν εκ των πλέον περίφημων ασκητών της Ερήμου της Νιτρίας και αναγκάσθηκε να εγκαταλείψει τον τόπο αυτό για να κρυφθεί από την περιβάλλουσα τους αγώνες του δόξα και τους ανθρώπους, οι οποίο επιθυμούσαν να τον δουν. Κοιμήθηκε οσιακά στο έδαφος του σύγχρονου Καΐρου, δίδοντας εντολή να μην ταφεί με τιμές. Επομένως δεν υπάρχουν αξιόπιστά στοιχεία ως προς τον τόπο ταφής των τιμίων λειψάνων του μεγάλου αυτού ασκητή.

Ο μητροπολίτης Αρσένιος και τα μέλη της αντιπροσωπείας προσευχήθηκαν στον στύλο του Μεγάλου Αρσενίου, ξεναγήθηκαν στην τράπεζα της Μονής του 4^{ου} αι., όπου οι πρώτοι χριστιανοί μοναχοί μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας συνέρχονταν για «αγάπες» - κοινές συνεστιάσεις πριν αποσυρθούν μετέπειτα στα ερημικά τους κελιά. Στον χώρο αυτό σώζεται πέτρινο τραπέζι και πάγκοι ως καθίσματα, καθώς και πέτρινο υπερυψωμένο βήμα, από το οποίο ο ηγούμενος αναγίγνωσκε την Αγία Γραφή στους αδελφούς κατά τη διάρκεια των γευμάτων. Ανάμεσα στα οικοδομήματα στον χώρο του μοναστηριού, το πλέον ευδιάκριτο είναι το χαρακτηριστικό των αρχαίων αιγυπτιακών μονών φρούριο, που χρησίμευε στους μοναχούς για την άμυνα από τις πολυάριθμες επιδρομές νομάδων ληστών.

Η αντιπροσωπεία της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας επισκέφθηκε εν συνεχεία τη Μονή των Σύρων (Αλ Σουριάν), η οποία ιδρύθηκε στα τέλη του 4ου αι. από μαθητές του Μεγάλου Παϊσίου στο σημείο, όπου ευρισκόταν το μακρινό κελί του και ονομάσθηκε προς τιμήν της παραμονής εδώ επί πολλούς αιώνες μοναχών από τη Συρία. Ο πλέον γνωστός εξ αυτών ήταν ο Όσιος Εφραίμ ο Σύρος, ο οποίος έφθασε εδώ για να δει τον Όσιο Μέγα Παΐσιο. Στον χώρο της Μονής μέχρι σήμερα καρποφορεί και μπορεί κανείς να δει το δένδρο, που φύτρωσε από το μπαστούνι του Οσίου Εφραίμ, που κάρφωσε στο χώμα. Το δένδρο αποτελεί ζωντανή μαρτυρία της συναντήσεως των δύο μεγάλων ασκητών. Οι προσκυνητές από την Ουκρανία επίσης είδαν το κελί, όπου προσευχόταν ο Όσιος Παΐσιος και τοιχογραφίες των 8 – 17αι., ενώ εντός του Καθολικού ανέγνωσαν την προσευχή του Οσίου Εφραίμ του Σύρου με δεκαέξι εδαφιαίες μετάνοιες. Ακολούθησε η συνάντηση και συζήτηση με τον ηγούμενο και τους αδελφούς, οι οποίοι ανέρχονται σήμερα σε διακόσιους πενήντα. Οι οικιστές επεφύλαξαν θερμή υποδοχή στους φιλοξενούμενους, στους οποίου διηγήθηκαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τυπικού της Μονής. Εδώ ανέκαθεν ήσαν ισχυρές οι παραδόσεις του ερημιτισμού. Τον 5ο – 7ο αι. όλη η αδελφότητα ήταν διασκορπισμένη σε κελιά στην έρημο και συγκεντρωνόταν στη Μονή μόνον για κυριακάτικες και εόρτιες ακολουθίες. Αυτή η πρακτική διατηρήθηκε εν μέρει και στις ημέρες μας: σήμερα στο ιερό καθίδρυμα ασκούνται δέκα αναχωρητές και το τυπικό δεν προβλέπει κοινή καθημερινή συνεστίαση.

Ακολούθως η αντιπροσωπεία της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας μετέβη στη Μονή του Οσίου Παϊσίου του Μεγάλου, η οποία ιδρύθηκε από τον Άγιο περίπου το 357. Πάντοτε διαδραμάτιζε σημαίνοντα ρόλο στη ζωή του αιγυπτιακού χριστιανισμού: τον 4ο ακόμη αιώνα ασκήτεψαν εκεί έως και πέντε χιλιάδες άτομα και έκτοτε ο μοναχισμός εδώ δεν διακόπηκε ποτέ. Από τη Μονή αυτή κατάγονται πολλοί αρχιερείς της Κοπτικής Εκκλησίας, συμπεριλαμβανομένου και του σημερινού Πατριάρχη Θεοδώρου Β΄. Εδώ επίσης στεγάζεται και ένα από τα διοικητικά συγκροτήματα του Κοπτικού Πατριαρχείου, στον χώρο του οποίου έλαβαν χώρα πολλά γεγονότα ιστορικής σημασίας, συμπεριλαμβανομένων των συναντήσεων της Μικτής Επιτροπής Θεολογικού Διαλόγου μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και των Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών, ενώ εκεί επίσης συνέρχεται σε τακτικές συνεδριάσεις η Ιερά Σύνοδος της Κοπτικής Εκκλησίας. Οι φιλοξενούμενοι προσκύνησαν τα τίμια λείψανα πολλών αρχαίων Αγίων, που φυλάσσονται στη Μονή και μετέβησαν στον τάφο του Κόπτη Πατριάρχη Σενούδα Γ΄ (1971 – 2012).

Την Κυριακή 28 Μαρτίου, κατά το πέρας της παραμονής της αντιπροσωπείας στη Μονή του Οσίου Παϊσίου, ο μητροπολίτης Αρσένιος τέλεσε τη Θεία Λειτουργία, πλαισιούμενος από τα μέλη της αντιπροσωπείας. Στη συνέχεια οι προσκυνητές κατευθύνθηκαν στο Κάιρο, πραγματοποιώντας καθ' οδόν στάση στο προάστιό του τη Γκίζα. Εδώ τους υποδέχθηκε επισήμως ο βικάριος του Πατριάρχη Θεοδώρου Β΄ επίσκοπος Γκίζας Θεοδόσιος, αρμόδιος για την αρχιερατική διαποίμανση των κοπτικών κοινοτήτων στα κανονικά όρια του Πατριαρχείου Μόσχας. Στον χώρο του καθεδρικού ναού παρατέθηκε επίσημη δεξίωση προς τιμήν των υψηλών προσκεκλημένων από την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία. Εκτός των κληρικών και των ενοριτών, την αντιπροσωπεία καλωσόρισαν μέλη των οργανώσεων νεολαίας της Κοπτικής Εκκλησίας, οι οποίοι ειδικώς συγκεντρώθηκαν εκείνη την ημέρα στην Γκίζα.

Στις 29 Μαρτίου οι προσκεκλημένοι επισκέφθηκαν τα μέγιστα ιερά σεβάσματα στο ιστορικό κέντρο

της αιγυπτιακής πρωτεύουσας: το σπήλαιο, όπου κατά την παράδοση, επί τρίμηνο κρυβόταν το Θείο Βρέφος με την Παναγία και τον Άγιο Ιωσήφ, τον ναό, που κτίστηκε στο σπήλαιο το 58 μ.Χ. και είναι από τους πρώτους στη χριστιανική Εκκλησία, όπως και τον ανεγερθέντα αργότερα πάνω από αυτόν ναό των Αγίων Μαρτύρων Σεργίου και Βάκχου, όπου φιλοξενούνται τμήματα των τιμίων λειψάνων τους. Στο σημείο αυτό ευρίσκεται επίσης και βαπτιστήριο του 4ου αι. Ανάμεσα στα ιερά σεβάσματα, τα οποία επισκέφθηκαν οι προσκυνητές, ήσαν ο ναός της Αγίας Μεγαλομάρτυρος Βαρβάρας, όπου φυλάσσεται τμήμα των τιμίων λειψάνων της, καθώς και τεμάχιο των λειψάνων των Μαρτύρων Ιουλιανής, Δαμιανής και Φιλουμένης της Ρωμαίας, η περίφημη κοπτική «Κρεμαστή» εκκλησία («Μουαλιάκα», η γυναικεία ιερά Μονή του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου (Μαρ Γκίργκις) και η γυναικεία Μονή του Μάρτυρος Μερκουρίου Φιλοπάτρου (Αμπού Σεΐφεν). Στις ως άνω Μονές η αντιπροσωπεία από την Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία έτυχε θερμής υποδοχής από γερόντισσες και αδελφές.

Η αντιπροσωπεία επισκέφθηκε τον ναό της Παναγίας στο Μαάντι, που κτίστηκε στον τόπο, όπου η Αγία Οικογένεια κατόρθωσε να απομακρυνθεί από τους διώκτες κατά την περιπλάνησή της στην Αίγυπτο περνώντας στην απέναντι όχθη του Νείλου. Σώζεται ο υπόγειος διάδρομος, διά του οποίου πέρασε η Αγία Οικογένεια. Τον 20ο αι. στο σημείο αυτό σημειώθηκε θαύμα: το κύμα του ποταμού έβγαλε στην παραλία την Ιερά Βίβλο ανοικτή στη σελίδα με τα ακόλουθα λόγια: «Εὐλογημένος ὁ λαός μου ὁ ἐν Αἰγύπτῳ» (Ησ. 19.25). Κατά την παράδοση κάποτε σε αυτό το σημείο η θυγατέρα του φαραώ ανέσυρε από το νερό καλάθι με τον Μωυσή βρέφος. Οι προσκυνητές επισκέφθηκαν επίσης τον ναό στο σπήλαιο του Αγίου Συμεών του Βυρσέως κάτω από το όρος Μουκατάμ, το οποίο, σύμφωνα με τις κοπτικές παραδόσεις, στα τέλη του 10ου αι. με τις πρεσβείες του μεταφέρθηκε θαυματουργικώς δι᾽ αέρος από τη μια θέση στην άλλη, με αποτέλεσμα ο τότε χαλίφης της Αιγύπτου Αλ Μουΐζ να αναγνωρίσει δημόσια τη γνησιότητα της χριστιανικής πίστεως.

Στην ιερά γυναικεία Μονή του Αγίου Θεοδώρου του Στρατηλάτη Καΐρου (Αμίρ Τάντρος) η αντιπροσωπεία έτυχε φιλόξενης υποδοχής από την καθηγουμένη Έντροσις και τις αδελφές της Μονής. Η γερόντισσα με ιδιαίτερη θέρμη αναπόλησε τις επισκέψεις της στη Ρωσία, ως συνοδός του Αγιωτάτου Πατριάρχη Θεοδώρου Β΄ (28 Οκτωβρίου – 4 Νοεμβρίου 2014) και ως μέλος της αντιπροσωπείας των καθηγουμένων της Κοπτικής Εκκλησίας (**12 – 19 Σεπτεμβρίου 2019**) και διηγήθηκε πολλά θαύματα, που σχετίζονταν με την ανέγερση της εν λόγω μονής, που ευρίσκεται σε ένα επισφαλές μέρος της αιγυπτιακής πρωτεύουσας. Η γερόντισσα παρέδωσε ως δώρο για τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριο φιλοτεχνημένη από αδελφές της Μονής εικόνα του ουρανίου προστάτη του, του Οσίου Ονουφρίου, ο οποίος τιμάται ιδιαιτέρως στο μοναστήρι. Κάποτε με τις πρεσβείες αυτού του Αγίου ανέβλυσε εδώ θαυμασίως πηγή ύδατος, η οποία υπάρχει μέχρι σήμερα. Επίσης στη Μονή οι προσκεκλημένοι ασπάσθηκαν το τμήμα του τιμίου λειψάνου της Αγία Μάρτυρος Μαρίνας και τη μυροβλήζουσα εικόνα του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου του Στρατηλάτη.

Την ίδια ημέρα η αντιπροσωπεία κατέφθασε στην Ανατολική (Αραβική) έρημο πλησίον της Ερυθράς Θάλασσας, όπου ευρίσκεται η Λαύρα του Οσίου Αντωνίου του Μεγάλου και η Μονή του Οσίου Παύλου του Θηβαίου.

Στις 30 Μαρτίου οι προσκεκλημένοι μετέβησαν στη Μονή του Οσίου Παύλου του Θηβαίου. Στις πύλες του μοναστηριού υποδέχθηκε θερμώς την αντιπροσωπεία ο καθηγούμενός του επίσκοπος Δανιήλ, επικεφαλής της Επιτροπής Ιερών Μονών και Μοναχικού Βίου της Κοπτικής Εκκλησίας, ο οποίος επίσης έχει παλαιότερα επανειλημμένως επισκεφθεί το Πατριαρχείο Μόσχας ως επικεφαλής κοπτικών μοναχικών αποστολών (**17 – 23 Ιουνίου 2017** και **12 – 19 Σεπτεμβρίου 2019**). Οι φιλοξενούμενοι επισκέφθηκαν τον ναό του Οσίου Παύλου, όπου ασπάσθηκαν την ταφόπλακά του, που τοποθετήθηκε στο σημείο, όπου κάποτε λέοντες, οι οποίοι εμφανίσθηκαν θαυμασίως από την έρημο, έσκαψαν τάφο στον κοιμηθέντα γέροντα. Ο Θεοφιλέστατος Δανιήλ διηγήθηκε στους Ουκρανούς προσκυνητές το ιστορικό της Μονής, τους έδειξε τα ιερά κειμήλιά της, τον αρχαίο μύλο και την παλαιά τράπεζα, καθώς και την πηγή του Οσίου Παύλου, η οποία αναβλύζει από ύψος περίπου τριακοσίων μέτρων μέσα από το βουνό και προσφέρει καθημερινά στους αδελφούς περίπου τέσσερα κυβικά μέτρα νερού.

Στις 31 Μαρτίου η ουκρανική αντιπροσωπεία έφθασε στη Μονή του Οσίου Αντωνίου του Μεγάλου. Εδώ οι προσκυνητές ανέβηκαν στο βουνό, στο σπήλαιο του Οσίου Αντωνίου, όπου τέλεσαν δοξολογία. Στους πρόποδες του βουνού τους φιλοξενούμενους υποδέχθηκε ο καθηγούμενος της Μονής επίσκοπος Ιούστους, ο οποίος τους ξενάγησε στον νέο ναό του Τιμίου Σταυρού και της Αναστάσεως του Χριστού, που ανεγέρθηκε εντός του σπηλαίου ειδικώς για εκείνους τους προσκυνητές, οι οποίοι, εξαιτίας φυσικής αδυναμίας δεν είναι σε θέση να αναρριχηθούν, καθώς και στην πηγή του Οσίου Αντωνίου, η οποία έχει την αφετηρία της στο ύψωμα τετρακοσίων μέτρων και προσφέρει καθημερινά στη Μονή από 80 έως 100 κυβικά μέτρα νερού.

Συνοδεία του καθηγουμένου ο μητροπολίτης Αρσένιος και οι συνοδοί του ξεναγήθηκαν στον εκτεταμένο χώρο της Λαύρας, ενημερώθηκαν για την ποικίλη οικονομική της δραστηριότητα και επισκέφθηκαν τους μοναστηριακούς ναούς, όπου φυλάσσονται ιερά κειμήλια και ιστορικά αξιοθέατα. Μεταξύ αυτών και το διασωθέν επιτοίχιο αυτόγραφο του διάσημου επικεφαλής της Ρωσικής Εκκλησιαστικής Αποστολής στην Ιερουσαλήμ αρχιμανδρίτη Πορφυρίου Ουσπένσκι, ο οποίος υπηρέτησε εκεί στα μέσα του 19^{ου} αιώνα.

Την 1^{η} Απριλίου η αντιπροσωπεία επέστρεψε στο Κάιρο, όπου είχε συνάντηση με τον Πατριάρχη των Κοπτών Θεόδωρο Β΄. Στη συνάντηση παρέστη ο επίσκοπος Δανιήλ, επικεφαλής της Επιτροπής Ιερών Μονών και Μοναχικού Βίου της Κοπτικής Εκκλησίας. Απευθυνόμενος στους προσκεκλημένους με χαιρετισμό ο Αγιώτατος Πατριάρχης Θεόδωρος Β΄ ανέφερε ειδικότερα: «Χαίρομαι πολύ για την επίσκεψη της αντιπροσωπείας της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας στην Αίγυπτο. Είναι η πρώτη σας επίσκεψη στις ανδρώες και γυναικείες μας Μονές και τους ναούς μας. Η Εκκλησία μας επιτελεί τη διακονία του Ιησού Χριστού βασισμένη σε τρία θεμέλια. Πρώτο θεμέλιο είναι η ορθή χριστιανική διδασκαλία και ο φωτισμός των πιστών μας. Δεύτερο θεμέλιο, επί του οποίου στέκει η Εκκλησία μας, αποτελούν οι πολυάριθμοι μάρτυρές μας, οι οποίοι χύνουν το αίμα τους χάριν της Εκκλησίας. Αποκαλούμε την Κοπτική Εκκλησία Εκκλησία μαρτύρων και όπως αυτή ανέδειξε μάρτυρες τους πρώτους αιώνες και αναδείκνυε κατά τη διάρκεια όλης της ιστορίας της, έτσι αναδεικνύει πλήθος μαρτύρων και στις ημέρες μας. Τρίτο θεμέλιο, επί του οποίου στηρίζεται η Εκκλησία μας ως μάρτυς του Ιησού Χριστού, αποτελεί ο μοναχισμός μας. Ο πρώτος μοναχός ήταν Αιγύπτιος και η πρώτη μονή ανά τον κόσμο ιδρύθηκε στη γη της Αιγύπτου. Και αισθανόμαστε μεγάλη ευχαρίστηση και χαρά, που μπορέσατε και επισκεφθήκατε τις μονές μας».

Ο Αγιώτατος Πατριάρχης Θεόδωρος εξιστόρησε επίσης και τη σύγχρονη κατάσταση και τον βίο της Κοπτικής Εκκλησίας. Σύμφωνα με τον Πατριάρχη, στις ημέρες μας διαμένουν στην Αίγυπτο περισσότεροι από δεκαπέντε εκατομμύρια Αιγύπτιοι χριστιανοί (Κόπτες), ενώ άλλα δύο εκατομμύρια κατοικούν στη διασπορά, όπου σε εξήντα χώρες λειτουργούν περίπου πεντακόσιες ενορίες της Κοπτικής Εκκλησίας.

Ο Προκαθήμενος της Κοπτικής Εκκλησίας ζήτησε να μεταφερθεί ο θερμός χαιρετισμός του στον Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλο, τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονούφριο και τον πρόεδρο του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας μητροπολίτη Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνα.

Αντιφωνώντας ο επικεφαλής της μοναχικής αντιπροσωπείας της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας μητροπολίτης Σβιατογκόρσκι Αρσένιος μοιράσθηκε τις εντυπώσεις από το ολοκληρωθέν προσκύνημα. Ο Σεβασμιώτατος τόνισε ιδιαίτερα τον μεγάλο αριθμό των πιστών στους αιγυπτιακούς ναούς, καθώς και τον θερμό πόθο στον μοναχισμό ανάμεσα στην αιγυπτιακή χριστιανική νεολαία, που αποδεικνύει την πνευματική υγεία του λαού. Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος κ. Αρσένιος ενημέρωσε για τη ζωή και τη σύγχρονη κατάσταση της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, παρέθεσε στατιστικά στοιχεία όσον αφορά τις Μονές και ενορίες της.

Μετά τη συναναστροφή με τον Πατριάρχη Θεόδωρο η ουκρανική αντιπροσωπεία μετέβη στον καθεδρικό ναό του Αγίου Αποστόλου Μάρκου, όπου ασπάσθηκε τα τιμία λείψανά του, καθώς και τα λείψανα του Αγίου Αθανασίου του Μεγάλου.

Τα ξημερώματα της 2^{ας} Απριλίου η αντιπροσωπεία αναχώρησε για το Κίεβο.

Μια πηγή: https://mospat.ru/gr/news/86965/